ПОЈЕДИНИ БРОЈ 1 ДИНАР.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. — Претплата је 300 дин. на годину, 150 дин. на пола године, 75 дин. на четврт год. за 1 месец 25 д.; за Америку 8 долара на годину. — Претплатити се може бар на један месец.

„Застава“ излази дневно у 6 часова ујутро.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом

Рукописи за лист шаљу се на уредништво „Заставе“, а новац за претплату и огласе на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Ђуре Јакшића улица број 14. — Телефон број 110. — Рукописи се не враћају натраг.

Власник: Акциони Одбор Војвођ. Радикала.

Број 167. Нови Сад, у суботу 25. јула 1925. Година LVI.

Потпуно несхваћање прилика или ружна себичност

II.

Нагласили смо, да је г. Прибићевићу, без икакве партијске љубоморе, од стране радикала препуштена и раније, а још поготово у фебруарским изборима о. г., готово цела Хрватска и Словеначка. Стављен му је о бок и цео државни апарат. Његов главни ривал, г. Стјепан Радић са вођством је седео у апсу, оптужен најстрашније са издаје земље; Радићева странка је била везана у ланце Обзнаном. Изразитији појави радикализма у Хрватској, у колико нису каналисани под фирмом Националног Блока за чисто самосталске циљеве, ти су од стране Главног Одбора Нар. Радикалне Странке напросто загушени и ишчупани. Одвојеним радикалним листама у Хрватској (у окрузима личком, модрушко речком, пожешком) за чист рачун г. Прибићевића одузет је морални ослон у народу, јер су проглашене незваничнима! Једини се некако испетљао у загребачком округу г. Пелеш, али је апарат државни, којим су маневрирали Вилдер и Цукон прогласмо и његову листу „одметничком“. У Беловару су самосталци спречили силом предају радикалске листе.

Све дакле, што је могао само пожелети г. Прибићевић у Хрватској имао је на расположењу на последњим изборима у најобилнијој мери. Све је то благословио у његову корист сам Главни Одбор НРС.

Радикали су у Хрватској били сапети; радићевци под Обзнаном и у апсу; целокупан државни апарат на расположењу! Какви бриљантни изгледи за г. Прибићевића у лову — на Хрвате и његове „југословене“!!

Сви смо, међутим, живи сведоци, како је тај лов, покрај свих тих припрема, испао веома мршаво по г. Прибићевића!

Г. Прибићевић је своју улогу тамо извео веома рђаво. Њега, његова Лукинића и остале не ће Хрвати, па не ће. Онај мали број његових Хрвата изабрали су и овога пута Срби или — што је горе — „спретан“ маневар са куглицама!

Београд је имао очи, па је то јасно и на длану најзад видео, али у исти мах и увидео, да је такво стање ненормално и немогуће. Почеше се јављати и директне радикалске хрватске организације. Карактер тих организација је одмах правилно оцењен и радикали, реални и паметни, не хтедоше ипак као г. Прибићевић угазити у — хохштаплерај.

Београд је с тога правилно схватио и оценио, да је г. Прибићевић врло рђава ћуприја; ћуприја, по којој Хрвати не ће никад срцем и душом прећи у Београд; ћуприја преко које Хрвати никад не ће доћи нашем Краљу на подворење.

А то је ипак била топла жеља свих Срба и еминентан државни интерес!

Ако је г. Прибићевић, и после својих очевидних неуспеха у том правцу, имао и даље свога рачуна да хохштаплује са тобожњим пристајањем Хрвата уз њега и уз „његову“(!) државну концепцију, Београд и радикали нису нашли, из виших државних разлога, тога рачуна, па су — побуђени нарочито и спољном ситуацијом — морали, у интересу државе, потражити излаз из овога неодрживог стања.

Радикали нису могли уз тако стање ствари носити и даље одговорност за хохштаплерај г. Прибићевића и експериментисање по Хрватској.

Лако је, међутим, било г. Прибићевићу!

Он је знао, да главну одговорност за све догађаје носе радикали на својим широким плећима, као што је знао и то, када дође до густог, да не би нико кривио Прибићевића за незгоде, него би свак исправно сматрао јединим кривцима радикале као једине стварне носиоце курса ПП.

К томе је још дошло и то, да г. Прибићевић, за Бога, није хтео лојалну тешњу сарадњу и приближење радикалима, него је са министарских столица комотно изграђивао и даље своју сам. демократску странку, преметајући, гонећи и кинећи и наше радикале широм целе земље, а за свој посебни страначки рачун, понесен лудим уображењем, да тако на рачун радикала изгради велику „странку будућности“, која ће понети његову фирму!

Док су оваке прилике биле у влади ПП., дотле су толики национални, а и династички проблеми, важни и битни, морали остати нерешени.

У томе, у истину, и лежи кључ и језгра нове ситуације, а о том ћемо проговорити сутра.

Ив.

СИТУАЦИЈА

Данас се гласа о владиној декларацији

Г. Трумбић опет монархиста! — Г. Пашић стигао у Карлове Вари — Рад одбора

МЛ. БЕОГРАД, 24. јула. Целокупна пажња је данас била скренута на дискусију о декларацији владе. Остали догађаји су с стога у застоју. Преко дана су клубови конферисали.

Самостални демократи развијају акцију у народу у своју корист и надају се успеху.

Између заједничара и радићеваца је дошло до сукоба у одборима, јер заједничари не ће да изађу из одбора, камо их је пре расцепа делеговао ХСС. клуб.

Јунак дана био је г. Трумбић, који је данас у свом говору у Скупштини изјавио у име Хрв. Заједнице, да је питање монархије за увек решено и да је Заједница увек била за монархију и да таква остаје! Ово се сматра попуштањем Хрв. Заједнице.

Примљен је извештај, да је г. Пашић срећно приспео у Карлове Вари и да му је стање здравља добро. У политичким круговима се тврди, да ће се тамо ипак састати Радић са г. Пашићем, и да ће се том приликом решити питање мандата г. Радића, који жели доћи у Скупштину.

После подне је одржана седница владе, на којој су били предмет дискусије понајвише ресорна питања. Одлучено је, да се сутра гласа о владиној декларацији, па ма се рад Скупштине продужио и после подне.

*

Седница Народне Скупштине почела је у 9 и по. Саопштено је, да су верификовани мандати Дошена и Бачинића.

Говори за тим муслиман Хаџикадић. Цео његов говор је у главном оптужба прошле владе због терора у народу. Износи прогоне чиновништва у Босни. Босни се не поклања пажња. Добро је само радикалима! Декларацију сматра празном и шупљом, јер не говори о споразуму.

После њега добија реч г. Трумбић. Он почиње историјатом развитка хрватске политике. Напада оштро радићевце. Долази до жестоке свађе између заједничара и радићеваца. Споразум назива капитулацијом хрватског народа пред радикалима! О питању монархије каже Трумбић, да је то скинуто с дневног реда за увек, али да Устав не ваља. Хрватско питање се своди на захтев извршне и законодавне власти у Загребу за Хрватску, Срем и Далмацију. Гласаће против.

Радићевац г. Фрања Малчић брани декларацију владину. За Трумбића каже, да не познаје ни 10 својих бирача и да — одвојен од радићеваца — не преставља никога. Влада ова је конструктивна и за добро народа.

Пуцељ изјављује, да говори у име ХСКлуба. (Радићевци га поздрављају са: Живио!). Он се бави приликама у Словеначкој. Настаје свађа са Смодејем. Гласаће за декларацију.

Седница ће се наставити сутра у 9 сати.

*

Данас је одржао седницу финансијски одбор. Седница је ванредна и говорено је о текућим питањима, а не о дванајстинама. Г. Шуперина је поднео правилник о специјалном додатку п. т. чиновцима, који раде на терену и о повишици додатака пошт. особљу на жељ. амбулантама. За пошумљивање Херцеговине вотирано је 4 мил. дин. и још неки мањи кредити за ћуприје и путеве.

На седници је дошло до инцидента између Шуперине и Лорковића. Лорковић тврди, да на загребачкој пошти постоји неки црни кабинет, који отвара сва писма упућена виђенијим хрватским политичарима. Шуперина то демантује.

— Одбор седморице за штампу довршио је коначно редиговање зак. предлога о штампи. Донесено је на крају, да се пропише уредба са зак. снагом, којом се регулишу односи између новинама и власника.

Нови Сад, 24. јула.

— **Љуба Давидовић проговорио из буџака.** Упада у очи, да је опозиција у говорима о владиној декларацији доста питома. С великом радозналошћу очекивао се говор Љубе Давидовића, председника пропалог ширег блока за народни споразум. Говор му је ни врућ ни хладан, онакав, какав приличи политичару, који је изгубио битку и разочарао се у највећем помагачу свом. Жао му је, што су му радикали отели терен споразума и жели, да овај споразум с Радићевцима надживи оне, који су га заговарали (то су они с Давидовићем) и оне, који га данас изводе (то су радикали), и ако се буде добро радило, он ће казати: добро је! Али Давидовић не може да говори, а да себе и своје не похвали. Он је рекао и ово: „Данас ви, радикали, морате да подижете оно, што сте јуче рушили. Ви морате том истом народу казати, да смо ми, које сте до јуче због тога називали издајницима, радили један врлодобар народни посао и да је наша јучерашња издаја једна потреба народа и државе. Кад би ми били као ви, ми би казали: сад нам је дошао згодан моменат, да вам се светимо, али ми то нећемо“.

Тако Љуба Давидовић брани себе и уједно хвали себе и труди се да покаже, да није осветљив. Хтео би, да нам наметне уверење, да су демократи исто ово радили, што су и радикали, само не с таким успехом. А међутим у раду једних и других на споразуму велика је разлика. Давидовић је постао заборавам, па ћемо га подсетити, да је он са својим клубом водио преговоре и основао свој заједнички клуб с Радићевцима републиканцима, револуционарима, чије је водство стајало у тесној вези с трећом интернационалом у Москви. И те и таке Радићевце предлагао је Давидовић и свим својим политичким жаром увлачио је он у своју владу. А радикали? Они преговарају и стварају споразум сасвим с другим људима, који су јавно у парламенту одбацили републиканство и револуцију, који признају данашње државно стање и Устав и хоће на њему да изграђују народну државу.

Разлика је то велика и барем толика, колика је разлика између Љубе Давидовића на Крфу и у Солуну, кад је био зао дух своје „пропале“ Отаџбине и данашњег Љубе Давидовића, питомог јагњета, којега су данас политичке прилике, што су их створили радикали, стерали у буџак. Сиромах Давидовић!

Репертоар Нар. Позоришта

Недеља: „Лепа Галатеа“ — „Опрости ми“.

Српска Задружна Банка

V.

Карактеристични су за пословање Управног и Надзорног Одбора у банци ови поступци, како их ниже наводимо:

Надзорни одбор 18. IV. 1912. доставља позив члановима управе, да свој дуг уплате или да пруже сигурну гаранцију.

На седници Управног Одбора од 3. јуна 1922. оснива се Синдикат од чланова Управе на откуп акција по курзу од 375 круна по акцији уз кредит банке по 8% кам.

Вредност преузетих акција на број 42.135 комада по курсу 93 д. 58. Укупно износи: 3,942 755 37.

Дакле овај огромни капитал није уопште ушао у главницу!

Појединац је овде, који није имао никаквог имања (на пр. Мита Клицин) добио на пуф 2809 акција у вредности Д 262.856 36.

Но после годину дана, када је Синдикат имао ликвидирати ово подузеће, управа решава га, а акције препушта члановима и задужује појединца на текући рачун под условом, да је дужан исплатити за 5 година, а у име камате и провизије има плаћати онолико, колико деонице доносе!

У седници од 5. I. 1924. Управни Одбор сам себи опрашта велике камате за 1923. и 1924. а да за то не тражи одобрење од скупштине!!

Онда, када акционарима не да камате на уплаћени капитал, у седници од 1. II. 1925 одређује себи исплату деж. и ценз. карти за отплату дуга за деонице.

Чланови Управног Одбора нису извршивали своје закључке и задуживали се, исто тако директор и прокуриста Радовић и Милин, те су тако сви свесно, с рачуном наносили заводу штету и обмањивали акционере и скупштину.

Надзорни Одбор пропустио је, да врши дужност и да за времена извести скупштину о оваком газдовању Управног Одбора.

Цело ово друштво даје утисак конзорција за „међусобно помагање и штедњу“, а на рачун акционера. Доносимо одмах записнике, који посведочују горње наше наводе:

Записник

Управног Одбора Срп. Задружне Банке

I. из седнице од 3. VII. 1922.

Присутни: Др. Коста Хаџи председник, 2. Др. Стева Адамвоић, 3. Дим. Михајловић, 4. Милан Јовановић, 5. Милан Радонић, 6. Ђура Зурковић, 7. Мита Клицин, 8. Гавра Нецков, 9. Др. Кобал управитељ.

Синдикат за преузимање деоница V. емисије.

На предлог управитеља др. Кобала Управа једногласно решава, да се сви чланови Управе Централе као и директор Срп, Задр. Банке, који буду овај уговор потписали, удружили у Синдикат, који преузима све непласиране наше деонице V. емисије, које неће бити оптиране, по курзу од К 375 — по комаду, у којој је своти уписнина већ урачуната. Проту вредност свих деоничара има се Синдикату на годину дана кредитирати уз 8% камате.

(Чланови су солидарно јамчили за целокупну своту позајмљену за Синдикат.)

II. из седнице од 26. VIII. 1923. год.

Присутни г. г. Др. Коста Хаџи, др. Ст. Адамовић, Дим. Михајловић, Сима Машић, Андрија Сечујски, Никола Котур, Ђура Зурковић, Милан Јовановић, Мита Клицин, Живан Чичовац, др. Кобал, Вељко Радовић.

На предлог Управа једногласно решава, да се Синдикат, који је склопљен ради преузимања деоница V. емисије са данашњим даном разрешава, услед тога синдикалне деонице у износу 42.135 комада старих деоница имају бити подељене међу 12 чланова Управног Одбора и директора и 2 прокуристе т. ј. заменика директорова Вељка Радовића и прок. Ивана Милина.

Свима тима се отвара текући рачун, коме ће као подлога служити дотична преузета количина деоница, и сваки ће онолеко камате и провизије платити, колико деонице носе у име дивиденде.

Сваки дужник има у току од 5 година дужну своту исплатити, а властан је од своје количине деоница за готове новце продати за свој рачун онолико деоница, колико за добро нађе и по уплати своте диспонира слободно са отплаћеним деоницама. Ако би завод продао већу количину деоница или потребовао исте за какву фузију, то има нужну количину од сваког члана бившег Синдиката у једнаком сразмеру да преузме по исту цену, коју су платили чланови Синдиката.

III. Зап. од 5. маја 1924.

Присутни: Хаџи, Адамовић, Михајловић, Машић, Котур, Сечујски, Радовић, Кобал. (Клицин је изабран у надзорни одбор.) — Синдикат. Деонице. Решење управе од 26./VII. 1923. г. у погледу исплате синдик. деоница.

Управни одбор једногласно констатира, да је деонице преузео по курзу од Дин. 93·58 да би исте фигурирале у биланси као потпуно исплаћене, ма да са обзиром на новчане-прилике већ тада тај курс није био оправдан, што је најбоље и тиме доказано, што је толики број акција био непродат. Пошто се у току године новчане прилике знатно погоршале, то није оправдано, да чланови Управе, који су заводу чинили услугу, снашају штету која је постала услед јаке редукције вредности наших акција, то је решено, да се члановима Синдиката опрости плаћање камате за 1923. и 1924. годину. Овај отпуст камате за 1923. и 1924. има да служи као рекомпензација за жиро Управе, која осим ове бонификације има добити још 2% провизије. Управа решава, да се за дежурне карте плати по Дин. 100 а цензурске се не наплаћују.

IV. Зап. од 1. фебруара 1925.

Г. Ст. Адамовић предлаже, да бивши чланови Синдиката за преуз. непрод. акција, који су задужени на тек. рач. у току од 8 дана уреде на тај начин, да или уплате своје дуговање у готовом, или ако то не могу, да то или обрачунају са својим тек. рачунима или улозима, или пак да даду меницу, коју су дужни отплаћивати у тромесечним ратама уз отплату 4 постотка капитала; каматњак од 6 постотака. У првом реду очекује, да ће се одазвати дир. др. Кобал.

Управа овај предлог једногласно усваја с тим, да се дежурне и цензурске карте одобре рачунима појединих чланова Управе за отплату деоница према наплати истих карата за прошлу годину.

Од чл. Г. Нецковог има се тражити потпуна наплата тога рачуна. (Сад су се истом сетили!)

— Чланови Управе, одн. Синдикат, дугују банци ближе 4,000.000 динара! —

Из свих ових накарадних поступака проистичу ова дуговања банци:

1. Милан Радонић 2809 комада акција, т. ј. Дин. 262.850 36, са каматом износи 207 802 36. 2 Андрија Сечујски 2809, 262 853 36, 262 819 49. 3. Живан Чичовац 2809, 262 853 36, 265·035·49. 4. Др. Коста Хаџи 2809, 262 853 36, 262.407·48. 5. Др. Стева Адамовић 2809, 262 853·36, 62 077 28. 6 Ђура Зурковић 2809, 262 853 36, 72 774 36. 7. Милан Јовановић Вакин 2809, 262 853 36, 277 338 36. 8 Мита Клицин 2809, 262.853·36, 294.742·86. 9. Никола Котуров 2809, 262.853 36, 256 738 36. 10. Сима Машић 2809. 262 853 36, 262.303 99. 11. Мита Михајловић 2809, 262 853 36, 78 290·86. 12. † Гавра Нецков 2809, 262 853·36, 278 255 88 13 Др. Иван Кобал 2809, 262 853 36, 284.821·46. 14. Вељко Радовић 2809, 262 853 36, 290 303 36. 15. Ив. Милин 2809, 262.853 36, 294.742 85. Свега 3,450.949·43.

На ову своту долазе још камате за 1922:—1923., те камате за 1923.—1924. годину.

Отплату су вршили из добити, тантијеме и купона. Тантијема је износила за годину 24 659·87; а дневно повереништво по 100 динара од посете.

Кад је банка већ посрнула, велики део ових је отплатио ова дуговања, али не и штету, нанесену банци ранијим поступцима. То је учињено дакле истом post tot discrimina rerum! Но исто тако добар део ових дужника није платио, нити ће икада платити, јер нема откуд. Они су били само на јаслама!!

— Губитак банчин око 5,000.000 динара и — мишљење и предлог правног заступника банчиног дра К. Хаџи —

Из посла, који је банци најзад закренуо вратом, и из кога је банка претрпела ефективну штету од близу 5,000.000 динара, доносимо овај мирисни цветак, а то је мишљење и предлог банчиног правног заступника дра Косте Хаџи, који гласи:

Управном одбору Српске Задружне Банке,

Нови Сад.

У ствари Балкан Интернатионал Комерц Компанија Нови Сад, издао ми је г. директор Др. Иван Кобал све списе на проучење са умољењем, да након проучење свих списа поднесем у овоме предмету Управноме Одбору Српске Задружне Банке своје мишљење и предлог.

Ја сам проучио како предлог фирме тако и инвентаре и даље исказе о приходима и расходима ове фирме, те сам установио следеће:

Фирма је везана уговором код Босанске Индустријалне и Трговачке Банке те је рада, да се овога стања реши, пошто је банка све то јаче експлоатисала фирму и каматњак стално подизала према јачем пословању и просперитету споменуте фирме. Босанска Индустријална и Трговачка Банка има потраживања у свеукупном износу од 2,777.200·— динара, коју би дуговину имала преузети наша банка па да целокупно пословање горње фирме иде путем нашег завода. Босанска Индустријална и Трговачка Банка пристала је најзад, да се према овде прилежећем плану о отплати дуга читаво дуговање фирмино до 5. јула 1927. године у тамо означеним оброцима амортизира. Из приложеног плана за отплату може се видети, да су отплатне рате толике, да се оне из редовних прихода подузећа, ако се и не би повећао промет подузећа могу тачно наплаћивати, а да наша банка не би морала ништа додавати. Списима прилежи и исказ прихода, који није до душе увек једнак, али се слободно може узети, да он јако премаша отплатне рате за 1924, 1925.—1926. годину и једино је последња рата 1927. г. узета са своотом 200.200 динара, што по прилици исцрпљује месечни приход јачег сезонског месеца. Из овога прегледа може се установити, да и поред досадашњега промета Банка са својим капиталом не би била ангажована, напротив све уплате од једног месеца до другог утицале би у банчину касу и могли би се употребити сасвим безкаматно у наше сврхе, што у једноме раздобљу од скоро три године дана чини знатан добитак. Но из прикључене статистике може се с једне стране констатовати, да се посао стално развија те се по томе могу очекивати и бољи резултати пословања него до сада, а с друге стране морам нагласити, да сам лично прегледао пословање овога предузећа и да сам се уверио, да је оно примерно вођено тако, да може и најстрожије захтеве у пуној мери задовољити.

Покриће састоји се осим меница у висини од 3,000.000 динара у целој роби. која се налази како на стоваришту тако и на путу, а сва ће та роба имати бити предата у наш посед као ручна залога. Према инвентару, прикљученом овим списима износи вредност робе око 6.000.000 динара, а роба је добро смештена и чувана те нема опасности, да ће се покварити.

Да се не бих морао упуштати у понављање обзиром на то, што су сви услови овога посла у предлогу Г. Урбана чачно фиксирани, предлажем, да се овај предлог у целости прочита, а ја само напомињем, да сам како прегледом свих списа, тако и личним додиром са власником предузећа стекао уверење, да је како информација потпуно тачна и да у свему одговара фактичном стању ствари, тако и — услови потпуно концизно фиксирани, а инвентари извршени робама за тачно пронађени.

На основу свега тога држим, да би прихватом понуде Балкан Интернационал Комерц Компаније учинили користан посао без икаквога ризика од стране нашег завода.

У Новом Саду, 27. августа 1924. године.

С поштовањем

Др. Коста Хаџи

Испоставило се, међутим, да су ови „милијунаши“ г. дра Хаџије најобичнији хохштаплери, који су банци задали последњи најтежи ударац. Не знамо само, да ли је и овде по среди каква масна провивија и хонорар!

*

Свим, што смо горе казали до сада, држимо, да смо паметном казали доста о томе, ко је кривац незгоди ове наше српске народне и радикалске банке. Чекамо, да се кривци јаве!

Партијске неприлике у Сомбору

— Главном Одбору Н. Р. С. и г. Марку Трифковићу у пажњу! —

Примамо из Сомбора овај допис са резолуцијом среског одбора НРС. у Сомбору. Допис гласи:

Последњи, фебруарски избори нар. посланика манифестовали су снагу радикалне странке у Војводини. Нарочито је леп успех показала Бачка. Разуме се, није био лак посао придобити за радикалну странку Несловене, Немце и Мађаре. Требало је ту пожртвовнога, дугога рада, требало људи од угледа, да својом прошлошћу, својим именом око радикалне странке окупе гласаче. Они су таким радом задужили радикалну странку.

Али, људи смо. У природи нам је, да завидимо једни другима, да се међусобно потцењујемо. До избора ми смо били сложни, а после је дигла главу ситничарска неслога, пакост, злоба. Много нас је, па превиремо. То доказује и резолуција, коју доносимо. Успеху рад. странке у сомборском изборном округу несумњиво много су допринели г.г. велики жупан Миливој Петровић и председник окр. одбора др. Миленко Петровић.

И у место признања, једна група претерано амбициозних људи око „Сомборске Речи“ почела је против њих хајку и кампању, — у име те исте рад. странке, коју је баш рад ове двојице довео до пуне победе!

Ти нападаји, најзад, досадише правим радикалима и отпочела је контраакција. Почео ју је сомборски сремски одбор рад. странке резолуцијом, која с једне стране осуђује неосноване нападаје, а с друге даје поверење нападнутима.

Ми у тој резолуцији гледамо и видимо још нешто. Видимо поуздани знак, да се трезнимо и да судбину своје странке желимо да и опет предамо у руке оних људи, који су њоме и до сад управљали. Доста нам је било врдања и магле, ми се враћамо правом путу и светлости. Тако допис!

Овом допису је приложена резолуција среске организације НРС. у Сомбору, која гласи:

„Среска организација нар. радикалне странке за срез сомборски, имајући пред очима интересе наше државе и радикалне странке, сматра да је расцеп у организацији нар. радикалне странке у Сомбору штетан у првоме реду по наше партијске, у даљим пак последицама и по државне интересе. Сматра штетним писање недељног листа „Сомборска Реч“, која, као орган садашње Управе месне организације Народне Радикалне Странке у Сомбору, стално напада и ружи наше партијске прваке, чијем несебичном и пожртвовном раду се у првом реду има захвалити онај велики успех Народне Радикалне Странке у Сомборском изборном округу приликом фебруарских избора за Народну Скупштину.

Због свега тога среска организација народне радикалне странке за срез сомборски:

1. Изриче своје поверење г.г. Миливоју Петровићу, великом жупану Бачке области и др. Миленку Петровићу, председнику окр. одбора Н. Р. С. за сомборски изборни округ са нарочитим нагласком, да овај одбор сматра њихов рад на страначким пословима исправним, истрајним, успешним и недоступним за нападаје, који њих и остале прваке наше странке сналазе у листу „Сомборска Реч“.

2. Оштро осуђује недолично, са партијском дисциплином неспојиво писање „Сомборске Речи“, која из броја у број незаслужено и неоправдано напада наше партијске прваке, те уноси пометњу у редове наших присталица и деморалише их, а индиректно чини услуге нашим партијским противницима, а нашу снажну радикалну странку цепа и слаби.

3. Изјављује, да „Сомборску Реч“ не сматра органом радикалне странке, те позива партијске присталице, да га не читају.

4. Умољава остале среске организације сомборског изборног округа, да се придруже овој резолуцији.

Председник: Исидор Поповић, с. р., Сима Брановачки, с. р. перовођа, Ђорђе Вебер, с. р., Имро Видаковић, с. р. ппредседници, Антун Иванковић, с. р., Гавро Данингер, с. р., Иван Крижан, с. р., Јаков Копинг, с. р., Никола Пејин, с. р., Сава Слепчев, с. р., Бела Бишоф, с. р., Оломи Павле, с. р., Јохан Хартман, с. р., И. Цинић, с. р., Алекс. Геци, с. р., Франц Финдајс, с. р.

— Напомена уредништва „Заставе“

Прилике у нашој странци у Сомбору од избора овамо су постале праве неприлике. Тамо су се лични спорови и сукоби између појединаца заоштрили у толикој мери, да су настале у крилу наше странке потпуно одвојене две организације. Наша пословична радикалска партијска дисциплиноваст добила је нај-

ире у Сомбору страховит шамар. Данас имате с тога у Сомбору то очајно стање, да су сомборски радикали посве превидели, да још негде на свету постоје радикалски противници (демократи, самосталци, немачка странка, земљорадници и т. д...), него су они нашли праве противнике међу самима собом и већ месецима се кољу искључиво међусобно као жути мрави. Добро кад би то остало још у организацији, у кући, у нашој радикалној фамилији — тако да речемо — али Сомборци су ове своје партијске свађе изнели и на пазар, на улицу, пред јавност, пред противнике. Они су због ових свађа покренули 2 (два) недељна листа у Сомбору, у којима једва да виде уопште што друго, него сами себе, те Рацића, те Купусаревића, те М. Петровића и т. д.

Док „Застава“ главни орган војвођанских радикала, у целом огромном Сомбору и код толиког броја наших присталица има тамо у свему 35, словима тридесет и пет претплатника — дотле су сомборски радикални прваци нашли и новаца и воље, да издржавају два своја локална листа, који — века нам буде дозвољено рећи истину — воде расипању наше партијске снаге и руше немилосрдно и неодговорно класичну дисциплинованост наше странке — већ самом својом егзистенцијом, а поготово методима.

Наши радикали и једне и друге стране у Сомбору не би смели заборавити, да ће несловенски елементи бити — volens nolens — присталице наше странке, само у колико их ми привучемо својом снагом и угледом. А наш расцеп баш у Сомбору деловаће на њих у првом реду центрифугално. А то је ипак приличан гро бирача, а интерес наше државе је немали, ако они за своје политичко опредељење узму нашу фирму.

Но када већ говоримо о случају сомборском и када смо донели тим поводом горњу резолуцију, морамо напоменути и то, да се не можемо никако сложити са мишљењем среског одбора израженим у резолуцији, а то је, да нашу партију тамо води велики жупан, па био то и г. М. Петровић. То није у традицији наше странке, а не сме се ни одомаћивати, да нам странку воде експоненти власти. Наша странка је права народна, сељачка странка, која се преко својих организација управља по потребама народним, а — док смо на управи земље — стоји у координираним односима са нашим државним властима.. Немогуће је и није у складу са нашим традицијама, да на наше партијске послове ингерирају у ком било облику експоненти државне локалне власти и да је организација о њима овисна.

Трагове ових елемената ми међутим налазимо у горњој резолуцији. То не може да се настави!

Због свега овога, ми скрећемо пажњу Главном Одбору Народне Радикалне Странке у Београду и носиоцу листе за округ сомборски г. Марку Трифковићу, те војвођанским посланицима, да је крајње време, да се овим неприликама у сомборском партијском животу стане на пут и да се тамошња организација оспособи за конструктиван и складан рад, толико потребан ономе крају и нашој држави.

Потребно је, да се одмах изашаљу делегати Главног Одбора, који ће проучити темељито све ове прилике и поднети објективан извештај, на основу кога овде ваља енергичним мерама захватити и спречити даљње зло у странци.

Немачка нота

— Изјава Стреземана о Немачкој ноти —

Берлин. Приликом дебате у Рајхстагу о немачкој спољној политици, на интерпелацију социјалдемократа, министар спољних послова г. Стреземан дао је опширну изјаву о немачкој ноти, која је предата Француској. Стреземан је у своме говору нагласио да се питање сигурности не може решавати без Немачке, јер би то значило против Немачке. Немачка је у првој линији заинтересована на питању сигурности. Немачки одговор противи се у првом реду против покушаја да се то питање решава по субјективном убеђењу појединих држава. Стварни приказ немачког гледишта није до сада добио у Лондону и Паризу никакву оцену Немачки одговор представља базу за даље преговоре, који, како се Стреземан нада, довешће до жељеног циља. Стреземан се нада да ће у томе погледу доћи до успеха. У томе очекивању, Немце убеђује и та чињеница, да је испражњавање Рура настало још пре одређеног рока.

— Коментари париске штампе —

Париз. Штампа опширно расправља питање немачке ноте. Из писања листова даје се закључити да је нота доста нејасна, али да је писана у умереном тону. Констатује се да су данашњи коментари штампе много песимистичнији, него јучерашњи.

„Матен“ нарочито констатује да Стреземан покушава да у ноти покрене питање ревизије уговора, а нарочито основног уговора у Версељу.

„Пети Паризиен“ пише да садржина ноте неће ојачати садањи оптимизам, него се може рећи да нота показује тенденцију да се будући преговори не воде у једној здравој атмосфери.

„Котидиен“ исто тако није задовољан са немачком нотом.

Листови левице у главном су прецизирали своје гледиште да је нота нејасна. Она садржава много места, која захтевају тумачења. Преговори ће тешко напредовати и биће отежани.

— После немачке ноте —

Париз Овде влада велико интересовање шта ће бити после немачке ноте? На првом месту ће г. Бријан са својим помоћницима немачку ноту темељно прегледати. Поједине клаузуле биће упућене стручњацима на проучавање.

Осим тога биће организована измена мисли између Париза и Лондона, Брисла и Рима. По свима знацима, проучавање немачке ноте трајаће дуже времена. Није искључено да дође и до састанка појединих министара.

Пошто високо цијените
KREMU SIMON
то нема сумње, да ће из истог хигијенског узрока и
SAPUN SIMON
чисти и неутрални Ваш сапун.
Ово одговара једнакој скрби усавршеног уздржавања коже, коју не дражи него једино чисти гладећи ју својом милином и парфимом.
ПРОДАЈЕ СЕ СВУДА
КРЕМА, ПРАШАК и САПУН СИМОН
Парфимерија SIMON, 59. Fg., St. Martin, Paris.

Уштипци

! ? !

... Један новинар, Србин, сарадник једног београдског српског листа, за Нови Сад, упутио је новосадској електричној централи молбу да му се изда бесплатна карта за трамвај, као што то новинари имају. После дужег времена, централа уопште није одговорила на молбу овога новинара, него је исти, заобилазним путем, сазнао да му је молба одбијена са мотивацијом да само новосадски листови имају право на бесплатне трамвајске карте...

... Међутим, у исто време, издата је бесплатна трамвајска карта једном новинару, сараднику мађарског листа, који исто не излази у Новом Саду, него у једном другом месту ..

Заиста је дивно како новосадска електрична централа једном мером мери... као да смо данас у 1915„ а не у 1925. години.

Ама како му ово иде господо из **национализоване** електричне српско-атинске централе?

Спектатор.

Запенушена „Реч“

После посете г. Стјепана Радића Београду, овај београдски лајб-орган великог Тозе сав се запенушио од беснила. Сад му ни Београд више не ваља, јер је срдачно дочекао г. Радића, после остварења српско-хрватског споразума. Али није само то, него је ту и нешто друго по среди, о чему „Реч“ мудро ћути. А то је то, да је тај исти Београд, клицајући споразуму и Радићу, уједно „клицао“ и г. Св. Прибићевићу са речима: „Доле Прибићевић!“

Г. Прибац, који се био завукао у своју мишију рупу у позоришној улици, чуо је ту „офацијацију“, па кад Радић отпутова, он тад преко „Речи“ кефће и на — Београд!

Разумемо, стали су му Београђани — на реп...

Букевер.

Метеоролошки извештај

Ваздухопловне Метеоролошке Станице у Петроварадину

од 24. јула у 8 часова

Петроварадин (Нови Сад): облач.; температура 23·4° Ц.
Београд: магла; темп. 25° Ц.
Загреб: облачно; темп. 22° Ц.
Љубљана: облачно; темп. 19° Ц.
Сарајево: ведро темп. 22° Ц.
Мостар: ведро; темп. 27° Ц.
Скопље: ведро; темп. 25° Ц.
Котор: ведро; темп. 26° Ц.

Опште стање времена

Слаби притисак дошао је до нас (Петроварадин 757 мм), те донео јаче ветрове, облачност, па од Ахена преко Чешке до Сегедина и кишу. Топли талас је нарочито тежак на јужном Балтику а с кишом је донео расхлађивање.

Прогноза за 25. јули

У нашој држави ће притисак још и даље слабити, нарочито на југоистоку. Ветрови ће бити чешћи, 8—10 мсек. јаки северозападни на северним деловима државе. У североисточном већем делу државе биће облачно са обичном кишом, местимично и олујом, и уопште јаким расхлађивањем. У Јадранском приморју биће још доста мирно, ведро и запарно.

* **Др. Геза Келерман**, лекар почео је своју ординацију у Кули од 20-ог о. м. 1496 1—2

ВЕСТИ

— **Дежурство у лекарнама града Новог Сада**. Од 24. до 30. односно до 31. лекарне Југовић (Јеврејска 6.) и Попић (Пашићева 6.)

— **Чланови управног одбора** месне организације НРС позивају се овим на седницу, која ће се одржати у недељу у 4 сата после подне у просторијама клуба код „Три Круне“. Председништво.

— **„АХИЛ“** Бициклистички клуб у недељу приређује излет на каменолом у Парагово. Крећање ујутру у пола 7 сати из клубских просторија (гостиона Мароша, Футошки пут 62.) Оне даме и господа који желе без бицикла учествовати на излету, могу ујутру у 6·27 с. поћи са фрушкогорским возом. Молимо наше чланове, да овом излету изволе у што већем броју присуствовати, као што радо примамо и госте. — Приређивачи.

— **Програм Потиске војне музике** у Официрском Дому 25. јула 1925. године. I. 1. Рене: Лорен, француски марш. 2. Херолд: Цампа, увертира. 3. Бродил: Из народа, потпури. 4. Тома: Арија из опере Мињон. 5. Лехар: Злато и сребро, валс. 6. Чермак: Потпури из Сметанових опера. II. 7. Штраус: Принц Метузалем, увертира 8. Рендла: Весели тренутци, потпури 9 Бокерини: Менует. 10. Грозе: Имортелен, потпури. 11. Верди: Риголето, фантазија. 12. Чижек: Марш 19. класе.

— **Радикални збор у Бођановцима** одржаће се у недељу 26. о. м. На збору ће се говорити о данашњој политичкој ситуацији. Очекује се долазак г. г. Б. Максимовића, В. Јањића, С. Кобасице и још неколико радикалних посланика.

— **Борба против тајне проституције у Новом Саду.** У новосадску полицију је спроведено десетак разних тамбурашица и свирачица, које су свирале по разним новосадским локалима. Прегледом је установљено, да су четири од њих заражене гонореом. Све су упућене у болницу на лечење, а после тога ће бити протеране. Полиција је почела енергичну контролу над женскињама по кафанама да се спречи тајна проституција, која је у последње време узела већи замах и поред свих енергичних мера.

Новосадско Народно Позориште

Представа у корист Удружења Глумца

Данас, у суботу, у арени Народног Позоришта приказаће се интересантно весело вече, у корист Удружења Глумаца, са новим комедијама: „Опрости ми“ (од Мјасницког), „Максим“ (од Бране) и „Отело“ (од Лајтнера-Луљеа). Позоришна публика овом приликом својом обилном посетом показаће своје симпатије према нашим глумцима. Суделују и пензионисани чланови и чланови Београдског Позоришта. Цене су обичне оперске.

БЕРЗА

Новосадска продуктна и сефтна берза.

Нови Сад, 24. јула 1925.

Тенденција лабава.

Нотирано је:

Пшеница, бачка нова VIII—IX. к. д. 280—285; банатска нова к. д. 290; сремска нова VIII—IX. к. д. 280.

ЗА УРЕДНИШТВО ОДГОВАРА
МИЛАН ИВАНЧЕВИЋ.

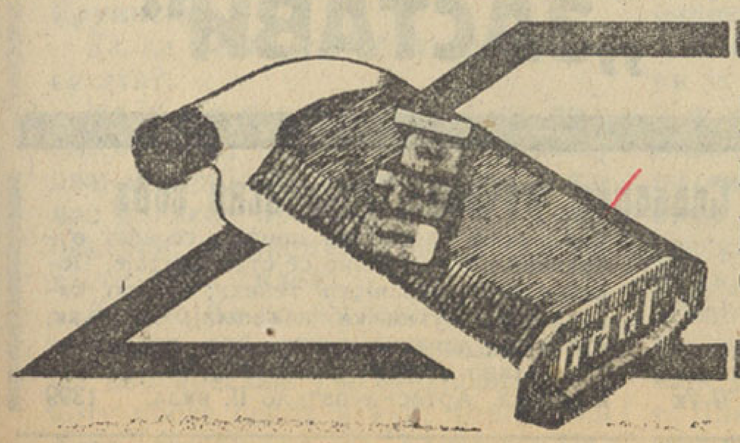

Неки енглески зубни лекар пише: „Одол се у свом дејствовању показао значајним, нарочито код одстрањивања неугодног мириса или рђавог укуса у устима. Треба да га се у сваком погледу претпостави свим осталим водама за уста, које се публици предлажу“. :-:

Српска Задружна Банка

У недељу 26. јула пре подне ће се одржати ванредна главна скупштина Српске Задружне Банке. На истој скупштини ће имати акционари прилике, да чују каково је данас стање завода.

Код многих завода је обичај, да се пре скупштине одрже конференције јачих акционара. И код Задружне Банке је тај обичај заведен. Нарочито је Управа последњих година много полагала на те конференције, јер се на њима успевало ућуткати оне акционаре, који нису били задовољни радом банке усљед многих неповољних гласова, који се одавно шире о банци. Тако су све скупштине мирно пролазиле, па је на њима чак изгласано и записничко признање за „пожртвовани и успели рад“ главном виновнику банчине несреће бившем директору Кобалу. Сада се тек види, како је Управа са њеним фамозним Управитељем умела да акционерима прикаже рђаву ствар за добру. Велики део капитала и цео резервни фонд није се свакако изгубио за једну годину дана, него се губитак протезао од више година.

У четвртак после подне се одржала опет конференција јачих акционара. Пред њих је изнета једна биланса, из које се — према извештају Управе — види, да није тако велико зло у заводу, као што се приповеда.

Помно смо пратили извештај Управе. Чули смо, да је образован „Синдикат“ од неколико војвођанских новчаних завода, који је преузео послове Задружне Банке те је исти Сидикат издавањем гаранција и давањем готовог капитала заустави узнемирене улагаче. Распитали смо се, који су то заводи у томе синдикату, који су преузели на себе санирање Задружне Банке. То су Земаљ. Кредитна Банка у Сомбору, Српска Банка из Панчева и Прометна Банка из Новог Сада. Ко познаје ове заводе, свака ће са чудом чудити, да ти мали заводи могу на себи примити тако велику дужност, јер имају доста посла код своје куће. Ко познаје рад тих завода, тај зна да није ни један у том сретном положају, да од себе може откинути ма и најмањи део капитала и дати га Задружној Банци. Него је друго ту по среди! Није тој господи стало до санирања банке, него да извуку користи. Ових дана смо читали у једном новосадском листу, да се фавозирају неки улагачи.

Овај навод Управа у своме извештају сада отворено потврђује. Издају гарантна писма појединим улагачима. А којим улагачима? Свакако онима који треба да се избављају! Зар то сме да буде? Зар нису сви улагачи једнаки? На скупштини треба о овоме реч повести и тражити имена тих сретних улагача.

У даљем извештају Управног Одбора вели се, да се у биланси од 30. јуна показао губитак од око 2,800.000·— динара. Дали је то могуће? Та и врапци на крову знају, а и сами чланови Управе туже, да је Задружна Банка изгубила код такозваног „Бико“ око 5,000.000·— динара. А где су остали губици, о којима се говори? Зашто се крије? Чијем ће то интересу служити? Како чујемо, а изгледа, да смо врло добро чули, интерес је новог синдикалног директора, иначе печеног „давидовићевца“ и његових партијских пријатеља, да са добром успелом билансом“ омогуће још неко време — док се рентира — свој опстанак у Задртжној Банци уз месечну незнатну платицу од 18.000 динара и остале „добробити“ у међусобном пословању између Земаљ. Кред. Банке и Задружне Банке. Ваља нарочито знати, да је синдикални директор уједно и директор Зем. Кред. Банке. Када пак Задружна Банка не буде више могла сносити те огромне велике трошкове, тада ће господин синдикални директор Новаковић напустити свој положај и смејати се у песницу радикалима, који су тако наивни били и њега „давидовићевца“ нашли, да санира један радикални новчани завод.

Вредно је напоменути, да од кад г. синдикални директор Новаковић санира Задружну Банку, од тога доба назива своју Зем. Кред. Банку „највећим новчаним заводом у Војводини“. Види се какву будућност види у Задружној Банци, коју он санира.

На крају извештаја Управног Одбора се предлаже, да се изда нова емисија приоритетних акција од 2,000.000·— динара. Но одмах се додаје, да се садањи чланови Управног Одбора реше дужности бележења тих нових акција.

Па ко да бележи? Предлог би био смешан, да нема своје залеђине. Треба скупштина томе Синдикату да повери и даље вођење послова. Синдикат је међутим тврдо уверен, да је упис нове емисије немогуће под садањим приликама. Тај предлог је само трик, да им се омогући опстанак до извесног времена. А више им и не треба.

У извештају наводи Управа, да се треба обратити за помоћ новчаним заводима и другим установима. Управа је имала пет месеци времена за то! И колико смо извештени она је нарочито у прво време радила на том правцу. Али ни одкуда одазива није било. Једини се нашао синдикат од три мања завода, који свој новац — и те како — за себе требају. Од већих новчаних завода како видимо није се ни један одазвао. Значи, да се у новчане заводе више не може рачунати.

Са меродавне стране из Београда смо уверавани, да је радикални посланик госп. Јоца Будишин са својим пријатељима склон да помогне санацију Задружне Банке. Познајемо г. Јоцу Будишина као човека разумна, пуног енергије, а уз то и имућног. Г. Посланик Будишин је својим досадањим радом небројено пута доказао, да уме и хоће да се жртвује за опште народне ствари Брза помоћ двострука помоћ. Стотине и хиљаде акционара и улагача упиру очи у људе, који би искрено, несебично и без материјалне користи хтели и умели извући Задружну Банку из садањег стања.

Скупштина има тешку и врло озбиљно задаћу да реши. Ово је последњи час, да се Задружна Банка, тај највећи радикални новчани завод извуче из руку партијских непријатеља. Завод треба поверити оним радикалима, који ће имати утрти пут оздрављењу и даљем напретку завода.

ЗАДРУГА СРБА ПРИВРЕДНИКА у Новом Саду

Позив

на I. редовну скупштину Задруге Срба Привредника у Новом Саду, која ће се одржати у смислу § 13 друштвених правила на дан 2 августа 1925 год у 10 сати пре подне у просторијама Српске Трговачке Банке у Новом Саду — Краља Петра улица број 10. са следећим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1) Избор перовође и 3 оверовача записника.
2) Извештај Управног и Надзорног Одбора.
3) Поднашање закључних рачуна и донашање решења у погледу разрешнице Управног и Надзорног Одбора.
4) Избор 10 чланова Управног и 4 члана Надзорног Одбора.
5) Евентуалије.

Нови Сад, дана 18. јула 1925.

УПРАВА.

У смислу § 17 друштвених правила као улазница на скупштину служи чланска књижица, а право гласа имају по §18 само они чланови који су своје уделе до укључиво месеца јула 1925 год. уплатили. 1498 3—3

Намештај спаваће собе, трпезарија и канц. намештај док залиха траје ради преуређења фабрике
уз знатно снижене цене на мало и на велико
повољ од најједноставније до најелегантније и најсолидније израде — П-Р-О-Д-А-Ј-Е:
„АТЛАС“ Д. Д.
фабрика намештаја и индустрија дрвене робе Н. САД
161 Позајмне слободице. 52—х

МАЛИ ОГЛАСИ

Једна реч 1 Д. Подвучене речи дупло

Локал за издавање!
Од првог августа о г. тражим компанијона било какве бранже рентабилан посао. Упитати кућевласника Дунавска ул. бр. 8. од 1 сата до 4 после подне
1509 3—3

Тражим врло доброг **Берберског помоћника** за Сарајево. Раде Божић бербер Краља Александра 64.
1—1 1512

Тражим
једну празну собу по могућности у центруму упитати у Администрацији
1504 2—2

Веће овдашње индустријско предузеће потребује више **испитаних помоћника.** Јавити се код Огл. Завода „Реклам“ Јеврејска 6. 1513 2-2

Оглашујте у „Застави“!

Општински Суд у Ади

Број 1637/1925.

Јавна дражба

Општина аћанска издаће оправку Дома Убогих према предрачуну у износу од 26.462 динара на јавној дражби 4. августа о. г. пре подне у 11 сати у општинској кући у Ади.

Дражбоваоци су дужни у општ. благајни положити 10 % у име кауције.

На дражби могу учествовати само овлашћени грађевински предузимачи.

Предрачун и услови могу се видети у канцеларији општ. бележника у Ади за време службених часова.

У Ади, 20 јула 1925.

С. Димитријевић с. р. бележник — Н. Николић с. р. председник

1522 1—1

Објава

Политичка општина Чуруг издаваће путем јавне дражбе на мањак 2. августа 1925. год. оправку општинске куће, лекарског и бележничког стана по одобреном прорачуну од Окружне Грађевинске Секције у Сомбору бр. 1349/1925., а укупна прорачунска свота износи Дин. 25.742.97.

Дражба ће се одржати поменутог дана пре подне у 8 сати у општ. кући, а услови могу се видети сваки дан пре подне код општ. Управе.

У Чуругу, 22. јула 1925. год.

Бр. 3623/1925. адм.

Општинско поглаварство

1521 1—2

Број Предс. XXII-2-1-3/1925.

Оглас

На основу члана 82-96 зак. о Држ. Рачуноводству Окружни Суд у Новом Саду расписује офертуалну лицитацију ради набавке огрева од 80 хвати (320 км) I. класних, тврдих, сувих, здравих букових, грабових или храстових дрва.

Нудиоци нека своје прописно таксиране и запечаћене понуде пошаљу председништву Окружног Суда у Новом Саду најдаље до 31. августа 1925. г.

Нови Сад, 21. јула 1925. г.

Председник:
Др. Владимир Белајчић с. р.

1514 1—3

Оглашујте у „ЗАСТАВИ“

Спаваћа, ручна, господска соба
комплетно елегантна продаје се због отпутовања, евентуално се стан предаје, Посебне собе, перзијски тепихи, сребро, кинасребро, кухињски намештај, ледењак, гласовир, ловачко псето, итд. продаје се и појединo. Директор Шварц, Чиновничка колонија. Артес-купатило II. вила.
9—х 1399

Штампарија „Застава“ д. д. Нови Сад 1925. (852).